

Малаканова Л. В.

Семінарське заняття №1

Тема: Вчитель-професіонал, його ознаки.

Діагностичний практикум.

Продіагностуйте себе.

- Проробіть тест «Чи вмієте Ви впливати на інших», результати випишіть у зошит за зразком: назва, кількість балів, характеристика;
- Підберіть із психологічної літератури тест, який визначає професіоналізм особистості. Оформіть його на листах А-4 за алгоритмом: назва тесту, зміст, дешифратор, джерело. (українською мовою);
- Приготуйтеся провести тестування в групі.

Обговорення теоретичних питань.

Підготуйтеся до обговорення теоретичних питань.

- Опрацюйте запропоновану літературу і підготуйтеся провести бесіду з групою з питань:
  - 1) Вплив учителя-професіонала на гармонійний розвиток особистості.
  - 2) Учитель-професіонал, його сутність.
  - 3) Характеристика вчителя-професіонала.

Педагогічний практикум.

Виконайте наступні завдання.

- Випишіть із творів А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського, збірки «Слово про вчителя» та ін. думки відомих людей про роль учителя-професіонала в розвитку особистості та суспільства, про його особистісні якості.
- Проаналізуйте вплив учителів на Ваше особистісне зростання. Викладіть свої думки в міні-творі «Мій ідеал учителя-професіонала».
- За допомогою графічних символів зобразіть своє уявлення про ідеал учителя-професіонала та рівень своєї готовності до педагогічної діяльності.

Опрацювання літератури.

Опрацюйте літературу і в зошит напишіть: опорні поняття:

антропологічний підхід, учитель-урокодавець, учитель-предметник, учитель-вихователь, учитель-методист, учитель-майстер, учитель-професіонал, учитель-технолог, професіоналізм

думки, які Вам запали до серця або здалися слушними.

Література.

1. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник, - К.: Знання – Прес, 2003, - с. 15 – 25.
2. Педагогіка: Навчальний посібник / В.М. Галузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов, - 2-ге вид., випр. і доп. – Вінниця: «Книга – Вега», 2003, - с. 78 -81.
3. Аксенова Л.В. Семейная энциклопедия: психологические тесты. 400, - Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2004. – с. 381 – 383.
4. Синенко В.Я. Професіоналізм учителя / Педагогіка. - №5. – 1999. – с. 45 – 51.
5. Маркова А.К. Психологические критерии и степени профессионализма учителя / Педагогіка. - №6, - 1995. – с. 55 – 63.
6. Сонин В.А. Психолого-педагогический анализ профессионального менталитета учителя / Мир психологии. – 2000. – №2.

Додаткова література

7. Соловейчик С.Л. Вечная радость: Очерки жизни и школы, - М.: Политиздат, 1989.
8. Слово про вчителя. – К.: Рад. шк., 1976.
9. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5 т.
10. Макаренко А.С. Вибрані твори: В 7 т.

Т-1. Тест “Чи вмієте Ви впливати на інших?”

Дайте відповіді “так” чи “ні” на наступні питання.

1. Чи здатні Ви уявити себе актором чи політичним діячем?
2. Чи дратують Вас люди, що одягаються і ведуть себе екстравагантно?
3. Чи здатні Ви розмовляти з іншою людиною про свої інтимні переживання?

4. Чи миттєво Ви реагуєте, коли помічаєте найменші ознаки неповажного ставлення до себе?
5. Чи псується у Вас настрій, коли хтось досягає успіху в тій галузі, котру Ви вважаєте для себе самою значною?
6. Чи любите Ви робити щось дуже важке, щоб досягти в своїй справі найкращого результату?
7. Чи могли б Ви пожертвувати всім, щоб досягти в своїй справі найкращого результату?
8. Чи надаєте Ви перевагу розміреному способу життя з строгим розпорядком усіх справ і навіть розваг?
9. Чи прагнете Ви до того, щоб коло Ваших друзів було незмінним?
10. Чи любите Ви змінювати обстановку в себе вдома чи переставляти меблі?
11. Чи любите Ви пробувати нові способи рішення старих задач?
12. Чи любите Ви дражнити занадто самовпевнених і зарозумілих людей?
13. Чи любите Ви доводити, що Ваш начальник чи хтось вельми авторитетний у чомусь не правий?

Просумуйте бали.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
так	5	0	5	5	5	5	5	0	0	5	5	5	5
ні	0	5	0	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0

Ознайомтеся з результатами.

30 і менше балів. На жаль, хоча Ви часто буваєте праві, переконати в цьому оточуючих Вам вдається далеко не завжди. Ви вважаєте, що Ваше життя і життя оточуючих повинно бути підкорене строгій дисципліні, здоровому глузду і хорошим манерам, а перебіг його повинен бути цілком передбачуваним. Ви не любите нічого робити через силу. При цьому Ви часто буваєте занадто стримані, не досягаючи із-за цього бажаної мети, а часто опиняючись і неправильно зрозумілим.

31-65 балів. Ви маєте всі передумови, щоб ефективно впливати на інших, змінювати їхні моделі поведінки, вчити управляти, наставляти на шлях істинний. У подібних ситуаціях Ви зазвичай відчуваєте себе як риба у воді. Ви переконані, що людина не повинна замикатися в собі, уникати людей, “триматися на узбіччі” і думати лише про себе. Вона повинна робити щось для інших, керувати ними, указувати їм на допущені помилки, вчити їх, щоб вони краще почували себе в оточуючій дійсності. Тих же, кому не подобається таких стиль стосунків, на Вашу думку, не варто жаліти. Про те Вам потрібно бути дуже обережним, щоб Ваша позиція не стала надмірно агресивною. В цьому випадку Ви легко можете перетворитися в фанатика чи тирана.

(Аксенова Л.В. Семейная энциклопедия: Психологические тесты. 400. — Донецк: ООО ПКФ “БАО”, 2004. — с. 381-383)

Практичне завдання №2

Тема: Діагностика особистісних професійних якостей.

Діагностичний практикум.

- Виконайте тест «Твої професійні можливості», результати випишіть у зошит за зразком: назва тесту, кількість балів, характеристика.
- Підберіть із психолого-педагогічної літератури тест, який виявляє професійні якості. Оформіть його на листах А-4 за алгоритмом: назва тесту, зміст, дешифратор, джерело (українською мовою).
- Приготуйтеся провести тестування в групі.

Мислиннєва гімнастика.

- Допишіть фрази:

1. Щоб учителем-професіоналом стати треба...
2. Учитель-професіонал для школи – це...

Педагогічний практикум.

Ознайомтеся з педагогічною задачею:

Олег часто пропускав уроки. Вчителька залишалася з ним після уроків.

Допомагало, але інтересу до навчання виховати в Олега не вдовалося. «Знаєш, Олегу, - сказала якось вчителька, - розповім я тобі по секрету, що...

- Запропонуйте свій варіант розв'язку цієї педагогічної задачі.
- Підберіть педагогічну ситуацію з сучасного шкільного життя, котра вимагає професіоналізму вчителя, запишіть її в зошит і підготуйтеся програти її своїм однокласникам з метою подальшого розв'язку.

Опрацювання літератури.

Опрацюйте літературу і в зошит випишіть:

- Визначення опорних понять: *майстер, майстерність, професіонал, менталітет, компетенція, компетентний, педагогічна майстерність, педагогічна технологія, акмеологія;*
- Думки та інформацію, які Вам запали до серця або здалися слухними.

Рефлексивний комплекс.

Проаналізуйте свої думки, почуття, дії (поведінку) і спробуйте вголос себе спитати і собі відповісти:

- Чи змінилися мої мотиви?
- Що я усвідомив(-ла)?
- Чого навчився (-лася)?
- Що хочу вдосконалити?

Література.

1. Кузьмінський А.С., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання – Прес, 2003. – с. 27 -32 (Тест «Твої професійні можливості»)
2. Педагогіка: Хрестоматія (Уклад А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання – Прес, 2003. – с. 13 – 37.
3. Маркова А.К. Психологические критерии и степени профессионализма учителя / Педагогіка. - №6, - 1995. – с. 55 – 63.
4. Мільто Л.О. Методика розв'язання педагогічних задач.- Суми: видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1» ЛТД, 2000. – 132 с.
5. Аксенова Л.В. Семейная энциклопедия: психологические тесты. 400, - Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2004. – 528 с. – с. 349 – 353.

Т-2. Тест “Твої професійні можливості”

Якщо наведені нижче висловлювання добре передають Ваш характер, випишіть у зошит відповідно номер і літеру. Ви зможете виписати стільки літер, скільки вважатимете за потрібне, але намагайтеся обмежити свій вибір тільки тими висловлюваннями, котрі підходять Вам найбільше.

1. А. Я люблю командні види спорту.
Б. Я захоплююсь розгадуванням кросвордів.
В. Я завжди готовий дати пораду, якщо вона іншим потрібна.
Г. Мені подобається розмовляти по телефону.
Д. Я підсвідомо малюю в своїх записниках.
Е. Мені подобається все навколо.
2. А. Мені подобається працювати руками.
Б. Я завжди складаю список справ, котрі необхідно виконати.

В. Я б надав(-ла) перевагу працювати на самого (саму) себе, ніж на іншого.

Г. Мені подобається допомагати людям.

Д. Мені подобається напружувати свою увагу.

Е. Я сильний(-а) у природничих науках.

3. А. Я вмію поводитися з інструментами.

Б. Моя кімната завжди знаходиться в зразковому порядку.

В. Я надав(-ла) б перевагу працювати не наодинці, а в колективі.

Г. Я не соромлюся висловлювати свою думку.

Д. Мені подобається йти в ногу з модою.

Е. Я люблю читати енциклопедію підряд, сторінку за сторінкою.

4. А. Я надаю перевагу знаходитися на відкритому повітрі, аніж у приміщенні.

Б. Математика — це те, що я знаю найкраще.

В. Я хотів(-ла) б приймати участь у виставі, а не спостерігати за нею.

Г. Коли мені необхідно вирішити проблему, що виникла, я використовую чужу пораду.

Д. Я завжди приймаю рішення самостійно.

Е. Мене цікавить природа.

5. А. Домашні тварини приносять мені багато задоволення.

Б. Мій почерк охайних і розбірливий.

В. Я хотів(-ла) б зробити політичну кар'єру.

Г. Я веду щоденник.

Д. Я надаю перевагу працювати самостійно.

Е. Я розбираю речі, щоб зрозуміти, як вони влаштовані.

Підрахуйте, скільки разів Ви написали кожну літеру:

А —   Б —   В —   Г —   Д —   Е —

Якщо Ви написали одну й ту ж літеру 4 чи 5 разів, то Ви можете обрати професію, споріднену тим, що перераховані під цією літерою. Якщо Ви жодну

літеру не написали хоча б 4 рази, Ваші інтереси знаходяться ще в стадії становлення.

Група А. Можливо, Ви не вмієте поводитися з інструментами. Не виключено, що Вам подобається садівництво. Можливо, нещодавно Ви зробили книжкову полицку чи сконструювали шафку для Вашої стереосистеми. Можливо, як раз зараз Ви обмірковуєте свій черговий проект. Такі дарування потрібні представникам багатьох професій. Ви повинні ближче познайомитися з тими з них, де потрібне вміння працювати практично.

інженер-будівельник, тренер, флорист-декоратор, льотчик, підрядчик, будівельний робітник, лісник, ветеринар, фермер, тесляр

Група Б. Напевно Вам уже не раз доводилось підказувати іншим людям, де вони забули свої ключі чи окуляри. Рішення математичних задач являє для Вас захоплюючу, а не рутинну роботу. Можливо друзі звертаються до Вас за допомогою на лабораторних заняттях чи позичають Ваші конспекти, готуючись до екзаменів. Вам може принести задоволення заняття спортивною статистикою, гра в карти, шашки чи шахи. З такими інтересами Вам доречно звернути увагу на професії, що потребують певних організаторських здібностей і детального аналізу:

програміст, авіаційний інженер, фінансовий аналітик, бухгалтер, бібліотекар, банкір, медичний технік.

Група В. Можливо, Ви часто приймаєте участь добровільно у класних заходах. Можливо, Ви працюєте на громадських засадах у Вашій школі чи церкві. Не виключено, що Ви проводите багато часу, розмовляючи з друзями по телефону. Можливо, Вам подобається підробляти, доглядати за маленькими дітьми чи займатися командними видами спорту тільки заради задоволення. З такими інтересами Вам доцільно обрати професію, пов'язану із спілкуванням з людьми:

вчитель, репортер, медсестра, лікар, психолог, рекламний агент, керівник контори, менеджер, робітник сфери соціального забезпечення.

Група Д. Ви, можливо, вже помітили, що Вам подобається розповідати анекдоти і забавні історії. Можливо, Ви ведете щоденник, у який записуєте, що трапилося, і як Ви до цього ставитеся. Можливо, Вам подобається інколи будувати повітряні палаци. До Вас, ймовірно, звертаються друзі з проханням допомогти у виборі одягу чи придумати вітання до дня народження. З такими задатками та інтересами Ви можете подумати про вибір професії, для котрої важливі творчі здібності та самобутність:

актор, письменник, фотограф, художник, дизайнер, хореограф, музикант, архітектор.

Група Е. Вам, напевно, відомі власні здібності ремонтувати різні речі, Вам подобається розбирати їх, щоб зрозуміти, як вони влаштовані. Можливо, Вам подобається біологія. Можливо, Ваша допитливість примушує Вас постійно шукати ключі до розгадування завдань, які перед Вами стоять. Можливо, Вам подобається бувати у нових для себе місцях, пізнавати нові для себе речі. З такими інтересами Ви, ймовірно, захочете обрати професію, де потрібні аналітичні здібності:

вчений-природодослідник, психіатр, фармацевт, спеціаліст з проблем маркетингу, агент поліції-розшуку, інженер-механік, юрист середньої ланки, медик-дослідник, інженер-електротехнік.

(Аксенова Л.В. Семейная энциклопедия: Психологические тесты: 400. — Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2004. — с.349-353)